

E M P R E S A F A M I L I A R

Un país d'individualistes...

Modest Guinjoan / Josep Maria Llaurador

Fa uns dies ha estat presentada la darrera superproducció cinematogràfica de les aventures d'Astèrix i Obèlix; era seva l'exclamació "estan bojos aquests romans!". Si aquest parell tombessin per aquí en lloc de perdre's pel feu de Cleopatra, potser exclamarien "són ben rucs aquests catalans!" davant de certs fets que ens afecten de manera directa, per bé que col·lectiva.

En efecte, és fa difícil d'entendre des de fora com el país aguanta impertèrrit el rosari de greuges que rep setmana rere setmana. Un enorme dèficit fiscal, el desballestament d'empreses que no van rebre el suport que l'Estat sí que donava a altres zones espanyoles, l'absorció estratègica d'empreses de gas i electricitat, la negativa a dotar-nos d'infraestructures de transport mentre, en canvi, les construïa gratuïtes allà, i un llarg etcètera, que, de manera regular, té cura de denunciar, entre altres, el Col·lectiu J.B. Boix en aquest mateix diari. El que realment sorprèn és el poc ressò que tenen aquests temes, així com l'aparent resignació amb què la ciutadania els accepta. És un problema de manca d'informació? És manca de valentia política? O és que, simplement, els catalans som generosos? És a dir, que en realitat som i volem ser solidaris, i ho fem amb unes quotes que només malentesos i males llengües volen amagar tot fent passar gat per llebre.

Avancem dues hipòtesis diferents de les anteriors, tot distingint-ne dos nivells. D'una banda, que els nostres polítics tenen actituds febles al defensar els interessos del país; sobre aquest punt només direm que xoca una mica aquesta mania de pactar i pactar, de parlar de les mateixes coses una vegada i una altra (una actitud ben catalana, per cert), i que hi trobem a faltar una certa dosi de fermesa (sense arribar a la fanfarronada, que no ens va) i que la raó justificaria amb escreix mantes vegades.

La segona hipòtesi és que el català és molt individualista. Mira més cap a dins a casa que cap a la cosa col·lectiva. Potser és el primer a demostrar generositat envers causes llunyanes –si li ho demanen i, sobretot, si es fa constar–, però aquesta actitud, tan racional des de la perspectiva del comportament humà, es refreda quan la inversió –esforços, temps, nom, diners, etc.– s'ha de fer en l'entorn més proper, com si se n'esperés un retorn, un benefici. Això es fa patent, en general, en un sentiment de país més aviat feble i, en particular, en la tipologia d'empreses que conformen el nostre teixit productiu.

L'emprenedor, aquest home tan corrent a casa nostra, un cop fet empresari, mostra una gran necessitat de tenir el control complet de l'empresa, del seu projecte i, sobretot, de la seva propietat. Propietat i control satisfan enormement els egos de les persones perquè donen seguretat a qui els té, però tenen en contra que autolimiten el potencial de creixement de les empreses. A l'empresari català, individualista com és, li resulta difícil donar entrada a altres socis que aportin capital; d'aquí que poques empreses catalanes cotitzin a borsa. Si s'obre, ho fa a inversors de la seva plena confiança. En aquest context, no és estrany que les empreses catalanes siguin majorment familiars. I és que donar entrada a socis aliens vol dir perdre independència d'iniciativa i d'actuació.

L'individualisme que mostren els nostres empresaris –i que tan lògic pot semblar a tothom en la recerca dels màxims beneficis per al seu negoci– es tradueix en actituds poc compromeses quan s'aplica a l'esfera dels problemes col·lectius. L'esforç que reportaria mirar de millorar la situació és massa gran en relació amb els beneficis que un n'obtindria si s'hi impliqués més; i amb l'agreujant que les millores les compartirien tots els catalans, inclosos els que passen de tot. I, és clar, això no és pràctic.